

**Indrek Koff
Ringo Ramul**

Rõdul

ARGIPOEETILISED VAATLUSED
ühes vaatuses

Esietendus 11. aprillil 2026
Endla Teatri Kүүnis

lavastaja

Ringo Ramul

kunstnik

Arthur Arula

muusikaline kujundaja

Lauri Lüdimois (Ugala Teater)

valguskunstnik

Ivar Piperskihh

etenduse juht

Anu Hövel

valgusmeistrid

Ivar Piperskihh, Karmen Tellisaar, Kenet Valtin

helimeistrid

Siim Rohtväli, Janek Vlassov

kostümeerija

Airin Vaarmann

grimeerija

Ivi Smeljanski

lavameister

Ando Loosaar, Fred Laur

Rõdudel

Liis Karpov

Carmen Mikiver

Ago Anderson

Sten Karpov

Tambet Seling

Andrus Vaarik

Maja on madal, viilkatusega. Ukse ja aknaga. Korstna ja suitsuga. Iga laps teab, iga laps on seda sadu, mõni isegi tuhandeid kordi joonistanud. Aga mis see suur ja neljakandiline ja paljude akendega siis on? See, mille külge käivad rõdud?

Rõdu on vabadus: siin kuivatan ma kala, siin võin ma riided seljast visata. Kui tahan, kasvatan siin palme, kui tahan, käian nuge teravaks, kui tahan, panen kisendava lapse siia rahunema, mis siis et väljas on ainult kaks kraadi. Kui tahan, laulan kõva häälega, kui tahan, nutan nii meeletult, et hing jääb kinni.

Eile küpsetati rõdul vorste, õlled kargasid visinal lahti, naerdi, ühed suudlesid. Täna jälle vaikus. Nagu oleks see hääletu rahu püsinud sajandeid. Kõik on ununenud.

Oh ajad, oh kombes! Mõni inimene kohe oskab kõik ilusa ära rikkuda... Teised pingutavad, üritavad enda ümber muudkuil ilu teha, aga tema – kõik mis enam kasutada ei kõlba, lendab lihtsalt üle rõduääre alla. Banaanikoored, kartulikoored, mandariinikoored, rõõsad ja hapukoored, või noh, koorepakid, suitsupakid. Ükskord oli värskelt niidetud muruplats tema põhjakõrbenud pudrugaga kaetud. Kui sisse kolis, läksid sama teed eelmise elaniku reformvoodi ja kineskoop-telekas.

„Lõhn on haistmisaistingut esile kutsuv gaasiliste ja lenduvate ainete omadus.“ Nii ütlevadki? Kurat! Lõhn on põhiasi üldse ju. Lõhna järgi sa armud ära, lõhna järgi saad aru, kas inimene on haige või kas ta on hea inimene või kas teda võib usaldada. Lõhna kaudu tuleb maailm sulle sisse. Kala praadiv vanamees näiteks ei tekita kõige soojemaid tundeid, eriti palava ilmaga. Aga viirukitüdruk pigem nagu tekitab. Lõhnastatud kontorimees mõjub pisut kahtlaselt. Vanema proua juustes on korraga mee ja seebi lõhn, aga tema jope tuleks kiiremas korras pessu

panna. Esimese korruse poiss vaatab liiga palju telekat – sellest kõneleb õlle- ja popkornilehk, mida on tunda isegi õue, kui ta rõduukse lahti lükkab. Mees, kes tere ei ütle, lõhnab, ütleme, huvitavalt: temaga käib kaasas värskel liha imal hõng. Kūpsetatud oleks parem.

Kodu hääled. Kunagi oli see kill. Või mērgade puude visin koldes. Suveõõs puhisevad lehmā. Vihmasabin laastukatusel ja kaugenev kõue-mūrin. Ōmblusmasina surin. Vanaisa hommikune kõha ja see, kuidas ta kolistades ja vahel ka vandudes pliidi alla tule tegi. Korterialaniku jaoks on kodu hääled moodsamad, aga ikka sama armsad: űlemise naabri vinguv trell, kopsimine, torude kriisked, külmkapi korinad. Huvitav on see, et toas ja rõdul on kodu hääled absoluutselt erinevad. Nagu saaks inimesel olla kaks kodu. Rõdul tervitavad teda vareseparv, möõduvad bussid, alt kõnniteelt saadab morsesõnumeid vana mees, kelle kepi otsas on möõdunud talvel lisatud metallist teravik. Lapsed naeravad, keegi vist on rääkinud järjekordse totaka Juku-anekdoodi. Möõda sõidab poiss, kõmisev krapp paelaga űle űla. Ilma häälteta oleks kodu tūhi. Ilma häälteta oleks elu tūhi.

Rõdul on tohutu praktiline vāärtus! See on korrāga kuurort, lugemissaal, tagavaraväljapāās, tagavarasissepāās, tantsuplats, botaanikaaed, restoran, ladu, jõusaal, suitsuruum, külmkapp, suvekōõk, vaateplatvorm, kaubalift ja veel vāhe-malt tuhat asja. Või kui mitte tuhat, siis paarsada pāaris kindlasti. Rõdult saab igasugu asju alla visata (vōtmeid, űles ununenud poenimekirju, prūgi, televiisoreid, truudust murdunud abikaasasid ja palju muud). Ja sinna saab ka igasugu asju űles visata, kui vastuvōtjal on trepist kāimisega raskusi: kartulikotte, moosi, ravimeid ja űldse kōike eluks tarvilikku. Kui saaks űles visata ka hingeõnnistust, siis ei oskaks elult midagi enamat tahtagi.

* * *

Kõik läheb mööda. Elu igavene ringkäik. Võiks veel lisada: kõik lähevad mööda. Vahel harva läheb keegi ka pihta, aga lõpuks ikkagi... Nõnda siis on meie osa olla korruga ja vaheldumisi möödujad ja möödujate vaatlejad. Oma koorma kandjad ja teiste koorma pilguga saatjad. Oleme ootel – vaikus, paigalseis –, kuni lõpuks läheb keegi jälle mööda.

* * *

Vana mees käib tihti majast mööda. Väga tihti jääb ta seisma ja vaatab. Just nagu igatseks kedagi, kes seal rõdude taga elab. Tütart, kes ei taha temast enam midagi teada? Tüdrukut, kellesse ta kuuendas klassis meeletult armus ja keda pole suutnud unustada tänase päevani? Või poissi? Või usub ta, et rõdu kuulub juutidele ja vabamüürlastele, kelle saatana sabat kandub ühel heal päeval korterist rõdule ja küll ta nad siis paljastab? Sest elu ei saa enam niimoodi edasi minna, et oma rahvast keegi ei hooli!

* * *

Mis see elu on? Üks lõputa ootamine ja igatsemine. Hõigume (enamasti tühjusse) ja jääme ootama. „Poisid, sööma!“ – „Kiss-kiss-kiss!“ – „Kus sa jääd nii kauaks, ära tolgenda seal naabritele naeruks, tule tuppa ära! Joodik selline.“ – „Õu, tüübid, täna on finaal, vaatame meil äkki?“ Vahel ikka tullakse ka. Jäädakse natukeseks ja minnakse siis jälle oma teed. Keegi seab end meie kõrval sisse, võib isegi juhtuda, et ta peab seda kohta oma koduks. Tal on siin hea. Aga lõpuks läheb ta nagunii, või läheme meie ise. Universum on üks, aga meie oleme üksi. Kes on need asjad niimoodi seadnud? Kus on siin õiglus?

* * *

Täna sai ta aru, miks see nugade teritamise pulk oli ikka väga hea ost. Viha on kogunenud päris pikka aega, ammu pole saanud kedagi sõimata, kaklemisest rääkimata (see talle tegelikult eriti ei meeldi ka, liiga ohtlik). Isegi kurja meili pole kellelegi tükk aega saatnud. Ja vimm muudkui koguneb. Vaat siis võtad selle pulga ja hakkad nuge teritama. Raevuga. Täitsa hästi maandab.

* * *

Vaatavad. Midagi imelikku toimub seal kaugemal. Ei saagi täpselt aru, mis see on, aga midagi kõmiseb – äike see kindlasti ei ole, äike ei kesta poolteist kuud! –, õhtuti oleks linna taga nagu mingi punakas kuma. Aina sagedamini tekib hetki, kui kõik elanikud tulevad korraga rōdudele ja unustavad ennast vaatama. Hämningus, arusaamatuses, sügavas mures. Nende pilk on nii tugevasti silmapiiri küljes kinni, et nad ei saa arugi – nad on siin koos. Lõpuks nad virguvad ja märkavad üksteist. „Tere.“ Ja igaüks läheb oma eluga edasi.

* * *

On olnud ilusaid aegu. Ilusaid ja helgeid. Aegu, kui oldi veel koos. Mõni niisugune hetk on õnneks jäänud tema diaposiitiividele. Umbes korra nädalas ronib ta treppredeliga ülemise kapi kallale, kraamib välja vana diaprospektori, suunab selle ruloole ja klõpsab pildi pildi järel valgusvihku. Väga kaua aega järjest ta vaadata ei julge, aparaat võib üle kuumeneda ja varuosi pole ju enam kusagilt saada. Kui melanhoolia kallale tükib, ongi paras aeg lõpetada, järgmine kord jälle.

* * *

Naine tuleb ööpimeduses rõdule, seljas vaid aluspesu. Ta loodab haigeks jääda, sest EI SUUDA enam tööl käia.

Aga kahjuks ta nõnda vaid karastub. Kaksikümmend seitse aastat ja mitte ainsatki haiguslehte...

* * *

Suhe ei ole mingi lust ja lillepidu. Inimesed muutuvad, kapselduvad, eemalduvad teineteisest nii, et ei saa ise arugi. Suhte nimel tuleb teha tööd, siis võib juhtuda, et see jääb püsima ja õitseb. Nemad on selle nimel alati pingutanud, leidnud aega kahekesi olemiseks, käinud reisil, rääkinud, püüdnud teineteisega arvestada, teineteist hoida. Ükskord kinkis mees naisele isegi mingi seksilelu. Aga kõigest hoolimata vahemaa aina suureneb. Täna on mehe kord proovida. Ta tuleb rõdule naise juurde, võtab tal ümbert kinni, silitab juukseid. Nad suudlevad. Unustavadki ennast päris kauaks ajaks nõndaviisi: katsetavad üht- ja teistmoodi, kord õrnalt, siis jälle kirglikult. Suudlevad ja suudlevad, aga kui suudlus läbi saab, on nende olekust aru saada, et ikkagi ei tekkinud seda õiget tunnet...

* * *

On hetki, mis ühendavad. Tekib osadus. Jõuluõhtu jumalateenistusel, või kui seisame silmitsi mõne määratu loodusnähtusega, suu ammuli, ja vaikime, sest sõnu ei ole. Tuleb välja, et nii-suguseks hetkeks võib kvalifitseeruda ka telesaade. Kõigis korterites hubiseb helesinise ekraani tuluks, kõik vaatavad, kõik reageerivad. Vabariigi aastapäeva pidulik kontsert, Eurovisioon, näosaate finaali, meie kollektiivse alateadvuse kõige magusamad hetked. Kõik on nii ilus, lausa täiuslik – isegi papagoi tuli lõpuks tagasi. Lendas oma lennud ja hakkas siis kodu taga igatsema.

Kavas on kasutatud katkendeid lavastuse tekstiraamatust.
Plakati fotod tegi Priit Loog.
Fotod kavale pildistas Arthur Arula.
Kavalehe ja plakati kujundas Koidu Pilve.

lavastusjuht **Andrus Jõhvik**
pealavameister **Kaido Päästel**
vanemlavameistrid **Ando Loosaar, Fred Laur, Janek Lipponen**
lavameistrid **Lauri Allikas, Erko Leppik, Sergei Peetso, Mario Valmas**
dekoratsioonide valmistajad **Kaido Päästel, Viljar Viik**
butafoor-dekoraator **Kaido Torn**
tekstiilide värvija **Anu Heinsalu-Diževski**
kostüümiala juhataja **Ester Kasenurm**
kostüümide õmblejad **Urve Kasenurm, Urve Enne, Epp Mõts**
grimmiala juhataja **Ivi Smeljanski**
grimeerijad **Karina Pajunurm, Kertu Vilgats**
kostümeerijad **Kärt Tähtse, Airin Vaarmann, Lisette Pent**
inspitsient-rekvisiitorid **Anu Hövel, Astrid Kivila, Silja Koppel,**
Sandra-Stella Eilaste
heliala juhataja **Siim Rohtväli**
helimeistrid **Tarmo Jürgens, Janek Vlassov**
valgusala juhataja **Margus Vaigur**
valgusmeistrid **Karmen Tellisaar, Ivar Piperskihh, Kenet Valtin**
videomeistrid **Argo Valdmaa, Antti Aalmaa**
muusikajuht **Feliks Kütt**
turundus- ja müügijuht **Inger Lilles-Nestor**
trupijuht **Aigi Veski**
peaadministraator **Ain Miilberg**
haldusjuht **Kaido Lüll**
dramaturgid **Anne-Ly Sova, Ott Kilusk**
loominguline juht **Ingomar Vihmar**
teatrijuht **Roland Leesment**

SA Endla Teater kassa 442 0666
Keskväljak 1 info 442 0667
Pärnu 80010 www.endla.ee

Teatri toetajad ja koostööpartnerid

Täname

Vali oma linnamaastur!

Hyundai linnamaasturite enesekindel välimus, tehnilised uuendused ja mugav salong pakub kauakestvaid lahendusi sinu igapäevaste vajaduste rahuldamiseks.

Tule proovisõidule ja küsi endale eriti magus pakkumine!

 Topauto

Ehitajate tee 2, Pärnu. Tel 447 6176. Vaata rohkem [Topauto.ee](https://www.topauto.ee)